

Brussel, 26.11.2019
COM(2019) 604 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

Jaarverslag 2019

**over de tenuitvoerlegging van de instrumenten van de Europese Unie voor de
financiering van het externe optreden in 2018**

{SWD(2019) 409 final}

Wereldwijd engagement

Tegen een achtergrond van voortslepende conflicten overal ter wereld, strategische geschillen tussen wereldmachten, klimaatverandering en digitale transformatie in onze samenlevingen heeft de EU multilaterale oplossingen voor gemeenschappelijke uitdagingen nagestreefd. Gedurende 2018 heeft de EU alle beschikbare beleidsmaatregelen en -instrumenten, onder andere op het gebied van diplomatie, veiligheid, handel, ontwikkelingshulp en humanitaire bijstand, ingezet om een vrediger, duurzamer en welvarender toekomst te creëren.

De EU bevordert de dialoog over waarden en mondiale uitdagingen met belangrijke partners overal ter wereld. Vrede en veiligheid, mensenrechten, gendergelijkheid en ondersteuning van vrouwen staan centraal in al het beleid van de Europese Unie. Dit verslag biedt een overzicht van de uitgaven van de EU aan internationale ontwikkeling, humanitaire bijstand, buitenlands beleid en uitbreiding in 2018¹. Ook wordt beschreven hoe de EU als 's werelds grootste handelsblok en bijstandsdonor miljoenen levens in ruim 120 landen heeft verbeterd.

De EU heeft in 2018 74,4 miljard EUR geïnvesteerd in officiële ontwikkelingshulp, waarvan 13,2 miljard door de Europese Commissie werd beheerd. Dat is meer dan de rest van de wereld bij elkaar, wat neerkomt op meer dan de helft van de mondiale hulp.

De EU als sterke speler op wereldniveau

De EU heeft de uitvoering van haar integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid voortgezet en zo de verdediging en veiligheid van de Unie en haar lidstaten versterkt.

In het kader van capaciteitsopbouw legt de EU nu meer nadruk op training en deskundigheid in haar missies overal ter wereld. Als onderdeel van deze aanpak werden de eerste initiatieven voor capaciteitsopbouw op het gebied van veiligheid en ontwikkeling ingebed in EU-missies in de Centraal Afrikaanse Republiek, Mali en Somalië. 8 miljard EUR ging naar het bevorderen van stabiliteit in de Sahel. De EU en het voorzitterschap van de G5-Sahel, bekleed door Niger, hebben de Conferentie van G5-Sahellanden in februari georganiseerd. De conferentie was een mijlpaal in de voorbereiding van de Joint Force, die het hoofd moet bieden aan problemen als terrorisme, georganiseerde misdaad, klimaatverandering en bevolkingsgroei.

Met de lancering van een Global Tech Panel² stimuleerde de EU cyberbeveiliging en connectiviteit. Dit Panel helpt bij het vaststellen van gedeelde oplossingen voor technologische uitdagingen.

De strategie van de Commissie voor de Westelijke Balkan³, die in februari 2018 werd gepubliceerd, gaf het Europese parcours van de regio een krachtige impuls.

¹ De belangrijkste instrumenten die in dit verslag worden behandeld: Europees Ontwikkelingsfonds (EOF); financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking; Europees nabuurschapsinstrument (ENI); instrument voor pretoetredingssteun (IPA II); instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP); Europees instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR); partnerschapsinstrument (PI); instrument voor samenwerking op het gebied van nucleaire veiligheid (INSC); het besluit inzake Groenland; humanitaire bijstand; gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB); macrofinanciële bijstand (MFB); Garantiefonds (mandaat van de EIB voor externe leningen en de Euratom-leningfaciliteit); Europees fonds voor duurzame ontwikkeling; civiele bescherming van de EU; EU Aid Volunteers.

² https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/62657/global-tech-panel_en

³ Een geloofwaardig vooruitzicht op toetreding en een grotere EU-betrokkenheid bij de Westelijke Balkan (COM(2018) 65 final).

Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het behalen van de mijlpalen uit de Overeenkomst van Parijs, de VN-Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, het atoomakkoord met Iran en het mondiaal pact inzake migratie van de VN. Ook heeft de EU een leidende rol op zich genomen bij de bevordering van vrije en eerlijke handel en de ondersteuning van de hervorming van de Wereldhandelsorganisatie.

De betrokkenheid bij het politiek forum op hoog niveau en het forum financiering voor ontwikkeling, beide van de VN, was een hoge prioriteit en de EU heeft aangekondigd dat een hernieuwd EU-VN-partnerschap in ontwikkeling is. Voorts heeft de EU krachtige steun betuigd voor de hervorming van het VN-ontwikkelingssysteem.

Uitvoering van de Agenda 2030 en de Europese consensus inzake ontwikkeling

De Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de VN, die in 2015 door alle leden van de Verenigde Naties is aangenomen, vormt de kern van het EU-beleid voor internationale samenwerking en ontwikkeling. Het is een blauwdruk voor vrede en welvaart voor mensen en de planeet en bevat de 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (Sustainable Development Goals - SDG's).

De Europese consensus inzake ontwikkeling van 2017 is een gedeelde visie op en gezamenlijk raamwerk voor het optreden van de EU en haar lidstaten op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Ze zorgt voor afstemming van het ontwikkelingsbeleid van de EU op de Agenda 2030 en draagt bij aan de doelstellingen en beginselen van extern optreden van de Unie zoals vastgelegd in het Verdrag van Lissabon en ondersteunt de integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid.

Afrikaans-Europese alliantie

In 2018 heeft de EU de Afrikaans-Europese alliantie voor duurzame investeringen en banen gelanceerd. Deze aanpak vertegenwoordigt een stapsgewijze verandering van het EU-partnerschap met Afrika. De alliantie bouwt voort op de afspraken die in 2017 zijn gemaakt op de topontmoeting tussen de Afrikaanse Unie en de Europese Unie door investeringen te stimuleren, meer particuliere investeerders aan te trekken, de handel uit te breiden, het bedrijfsklimaat te verbeteren en onderwijs en arbeidsvaardigheden te ondersteunen. Dit bondgenootschap zorgt voor een radicale verschuiving van donor-ontvangerrelatie naar een partnerschap tussen gelijken⁴.

Meerjarig financieel kader

Als onderdeel van de voorbereidingen voor het volgende meerjarig financieel kader heeft de Commissie in juni 2018 haar voorstel voor het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI) aangenomen. Het NDICI zal de structuur van het externe optreden stroomlijnen en financieringsinstrumenten flexibeler, samenhangender en doeltreffender maken. Het zal ook het grootste deel van de financiering van de externe acties van de EU kanaliseren, met een begroting van 89,2 miljard EUR voor de periode 2021-2027. De onderhandelingen met de Raad en het Europees Parlement zijn gaande⁵.

⁴ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/factsheet-africaeuropeallianceprogress-18122018_en.pdf

⁵ https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

Betere samenwerking met EU-lidstaten

Op grond van de Europese consensus inzake ontwikkeling en de SDG's werken de EU en haar lidstaten samen aan de vaststelling van een Europese aanpak van ontwikkelingssamenwerking. De belangrijkste aspecten zijn gezamenlijke programmering, gezamenlijke resultatenkaders en gezamenlijke uitvoering. Tegen 2018 waren er 23 gezamenlijke programmeringsdocumenten en was in 17 partnerlanden een proces van gezamenlijke programmering in gang gezet.

Plan voor externe investeringen

Het Europees plan voor externe investeringen (EIP) is een ambitieus initiatief om investeringen in Afrika en de nabuurschapsregio te stimuleren. Europa en de partnerlanden hebben hiervan evenveel profijt. Met dit plan wordt beoogd bij te dragen aan het behalen van de SDG's. Daarnaast voorziet het in de uitbreiding van duurzame particuliere en overheidsinvesteringen in economische en sociale ontwikkeling, met speciale nadruk op waardig werk. Met een bijdrage van 4,5 miljard EUR van de EU wordt verwacht dat in 2020 voor 44 miljard EUR aan investeringen van het EIP kan worden gemobiliseerd.

Beleidscoherentie voor ontwikkeling

Wat betreft de doelstellingen van ontwikkelingssamenwerking, houdt de EU in al haar beleid, met inbegrip van de Agenda 2030, rekening met het proces van "beleidscoherentie voor ontwikkeling". Hierdoor worden tegenstrijdigheden en overlappingsen bij beleidsmaatregelen zo beperkt mogelijk gehouden terwijl de effectiviteit van de ontwikkelingssamenwerking toeneemt. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de samenhang tussen het externe ontwikkelingsbeleid van de EU enerzijds en haar industrieel en kmo-beleid anderzijds.

Mondiale reikwijdte

De integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid is de leidraad voor de EU-respons op wereldwijde uitdagingen. In dit onderdeel wordt beschreven hoe de EU haar positie als eensgezinde en betrouwbare partner heeft versterkt. Voorts wordt samengevat hoe de EU heeft gewerkt aan armoedevermindering en duurzame ontwikkeling en tegelijkertijd de democratie, vrede en veiligheid heeft bevorderd.

Afrika

De EU en Afrika hebben zich gericht op de uitvoering van de resultaten van de top EU-AU in 2017. Daarbij steunt de EU de Agenda 2063 van de Afrikaanse Unie en de economische integratie van het continent via de vrijhandelsruimte op het Afrikaanse continent (African Continental Free Trade Area - ACFTA). Dit alles kwam samen in de start van de Afrikaans-Europese alliantie. Er werd ook vooruitgang geboekt bij het stimuleren van internationaal oceaانبereik en een mondiaal pact voor het milieu, waarbij mazen in de internationale milieuwetgeving en milieugerelateerde instrumenten zullen worden geïdentificeerd. Veel initiatieven zijn op continentaal, regionaal en nationaal niveau genomen (bijvoorbeeld een donorconferentie om de overgang naar een stabiele democratische regering te ondersteunen).

Onderhandelingen over een hernieuwd partnerschap met de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS) werden voortgezet, met het oog op het verstrijken van de Overeenkomst van Cotonou in 2020.

Uitbreidingsregio

De strategie van de Commissie voor de Westelijke Balkan van februari 2018 gaf een krachtige impuls aan het Europese parcours van de regio en bevestigde opnieuw de toekomst van de Westelijke Balkan als integraal onderdeel van de EU. Op de top tussen de EU en de Westelijke Balkan in mei 2018 in Sofia hebben de Europese leiders opnieuw hun ondubbelzinnige steun uitgesproken aan het Europese perspectief voor de regio. De Westelijke Balkanpartners hebben de duidelijke strategische keuze gemaakt zich opnieuw aan dit perspectief te committeren. De Commissie heeft in april 2018 haar jaarlijkse uitbreidingspakket vastgesteld. Daarbij heeft ze aanbevolen de toetredingsonderhandelingen met Albanië en Noord-Macedonië te openen.

Via de EU-faciliteit voor vluchtelingen in Turkije⁶ werd de ondersteuning van zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen voortgezet. De eerste tranche van 3 miljard EUR aan financiering wordt besteed aan 72 projecten. In 2018 heeft de Commissie een aanvang gemaakt met de beschikbaarstelling van nog eens 3 miljard EUR voor 2018-2019.

Europese nabuurschap

In het kader van het Europees Nabuurschapsbeleid (ENB) bleef de EU ijveren voor de bevordering van stabiliteit, veiligheid en welvaart in haar directe omgeving en bleef zij zich inzetten voor de ontwikkeling van sterke partnerschappen met de oostelijke en zuidelijke buurlanden.

In het oosten is in 2018 goede vooruitgang geboekt met de realisatie van de “20 resultaten voor 2020”. Het werk met de zes partnerlanden⁷ is voortgezet, met name op het gebied van juridische hervormingen en het waarborgen van een klimaat waarin het maatschappelijk middenveld kan floreren. Georgië, Moldavië en Oekraïne hebben gewerkt aan de tenuitvoerlegging van hun associatieovereenkomsten. Voor Azerbeidzjan heeft de Commissie een integraal steunkader vastgesteld (2018-2020) en voor Belarus een pakket speciale maatregelen. De humanitaire steun aan Oekraïne is voortgezet. Daarnaast is de Commissie begonnen met de tenuitvoerlegging van de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst tussen de EU en Armenië (CEPA) van november 2017.

In de hele zuidelijke regio is de EU ten aanzien van alle partnerlanden een sociaal-economische en rechtsstatelijke agenda blijven bevorderen, evenals regionale integratie binnen het Middellandse Zeegebied. De EU pakte ook humanitaire en politieke problemen in verband met verschillende crises aan, met name in Syrië en Libië, onder andere door ondersteuning van Syrische vluchtelingen en gastgemeenschappen (met name in Libanon, Jordanië en Turkije) via het EU-trustfonds voor de Syrische crisis. In het kader van het onderdeel Noord-Afrika van het EU-noodtrustfonds voor Afrika heeft de EU bijgedragen aan de begeleide vrijwillige terugkeer en evacuatie van duizenden personen uit Libië, alsmede aan concrete beschermingsmaatregelen voor kwetsbare personen die slachtoffer zijn van het conflict en aan maatregelen om irreguliere migratie te bestrijden. Met Tunesië werden strategische prioriteiten voor de periode 2018-2020 overeengekomen. Ook heeft de EU een integraal steunkader voor Algerije vastgesteld (2018-2020). De eerste ontwerpen van de partnerschapsprioriteiten voor Palestina en Israël werden voorbereid en de actieplannen werden met drie jaar verlengd.

⁶ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/migration_en

⁷ Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Georgië, Moldavië en Oekraïne.

Azië, Centraal-Azië en de Stille Oceaan

Op de Ontmoeting Azië-Europa in 2018 hebben de leiders afgesproken de samenwerking op het gebied van handel, veiligheid en milieu te verbeteren. Ze hebben hun steun voor de op regels gebaseerde internationale orde en een open wereldeconomie hernieuwd.

Centraal-Azië is slecht verbonden met de grootste bevolkingscentra in Europa en Azië en het vrije verkeer van mensen, goederen, diensten en ideeën is beperkt. De fysieke infrastructuur is doorgaans slecht en de digitale connectiviteit zwak. De EU-strategie uit 2018 inzake het verbinden van beide continenten heeft tot doel de connectiviteit in Centraal-Azië te verbeteren. De strategie gaat verder dan de infrastructuur en bevat ook stappen om belemmerende regelgeving aan te pakken.

De EU bewees haar inzet voor actieve aanwezigheid en betrokkenheid op veiligheidsgebied ten aanzien van Azië op bilateraal, regionaal en mondiaal niveau. Ook bleef zij doorlopende diplomatieke inspanningen leveren voor de denuclearisatie van de Democratische Volksrepubliek Korea, zowel door gesprekken met partners als door sancties. In Myanmar heeft de EU de hulp aan Rohingya-vluchtelingen voortgezet. Daarnaast heeft ze vredesinspanningen in Afghanistan gesteund.

De EU heeft ondersteuning geboden aan activiteiten ter bevordering van de blauwe economie en instandhouding als onderdeel van het maritieme partnerschap van de EU en de landen van de Stille Oceaan. Doel hiervan is de eilanden in de Stille Oceaan beter bestand te maken tegen klimaatverandering.

Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied

In juli 2018 hielden de EU, Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied een bijeenkomst van ministers. Daar hebben zij het toekomstige partnerschap verder vormgegeven in een gediversifieerd model met de nadruk op handel, investeringen, onderzoek, innovatie, onderwijs, de digitale agenda en gedeelde waarden. De regionale faciliteit voor ontwikkeling in transitie van de EU komt tegemoet aan de ontwikkelingsproblemen van landen die zich in transitie naar hogere inkomensniveaus bevinden.

De EU bleef steun verlenen aan het vredesakkoord in Colombia en bleef het sociaal-economische en politieke klimaat in Venezuela volgen. Ook werkte zij hard aan de modernisering van de associatieovereenkomsten met Chili en Mexico. Voorts heeft zij gewerkt aan de afronding van de associatieovereenkomst met de Mercosur.

Milieuwerkzaamheden in het kader van de gemeenschappelijke onderzoeksruimte van de EU-CELAC (Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caribische Staten) waren gericht op samenwerking voor het omzetten van bioafval, bevordering van onderzoek naar duurzame steden en het creëren van mogelijkheden voor uitwisseling van wetenschappers.

Doelstellingen voor duurzame ontwikkeling

Gedurende 2018 heeft de EU steun verleend aan de uitvoering van de Agenda 2030 en de bijbehorende doelstellingen, die voorzien in een gezamenlijke aanpak van het ontwikkelingsbeleid. De volgende bladzijden bevatten een opsomming van de bijdragen van de EU aan het behalen van de

SDG's, waaronder enkele belangrijke resultaten van door de EU gefinancierde acties en partnerschappen⁸.

#1 Geen armoede

Extreme armoede neemt af, maar niet snel genoeg. Zonder een wijdverbreide beleidsverandering zullen in 2030 nog steeds 480 miljoen mensen in extreme armoede leven.

De EU is verdergegaan met het uitbannen van de vele hoofdoorzaken van armoede, waaronder ongelijkheid en ontoereikendheid van onderwijs, gezondheidszorg en sociale bescherming. In het bijzonder heeft de EU geholpen de vicieuze cirkel van armoede, conflicten, kwetsbaarheid en gedwongen ontheemding te doorbreken. Meer dan 68 miljoen mensen zijn in 2018 gedwongen ontheemd geraakt. De EU tracht te voorkomen dat deze situatie langdurig van aard wordt en helpt gedwongen ontheemden minder afhankelijk te worden van bijstand.

De EU heeft 270 begrotingsondersteuningsprogramma's in negentig gebieden om armoede te helpen bestrijden. Deze zijn volledig afgestemd op het eigen ontwikkelingsbeleid van de partnerlanden en op hun prioriteiten, doelstellingen en systemen in de context van het behalen van de SDG's. DE EU-begrotingssteun richt zich steeds meer op landen met lage inkomens. Dat houdt onder meer in dat kwetsbare landen worden geholpen om de basisfuncties van de overheid opnieuw op te bouwen en hun weerbaarheid te vergroten.

Als voornaamste bijdrager aan twee nieuwe mondiale pacts van de VN over vluchtelingen en migratie heeft de EU een belangrijke rol gespeeld in het mobiliseren van de internationale gemeenschap om de hoofdoorzaken van armoede aan te pakken.

1,5 miljoen migranten, gedwongen ontheemden en leden van gastgemeenschappen ontvingen EU-steun (2018).

#2 Geen honger

Na een jarenlange daling neemt ernstige honger weer toe, grotendeels als gevolg van conflicten, natuurrampen en klimaatverandering. De EU heeft haar financiële bijstand voor voedselzekerheid met 14,7 % verhoogd (2014-2018) en ligt op schema bij het nakomen van haar verbintenissen op het gebied van voeding: 71 % van de 3,5 miljard EUR is al toegewezen. Hierdoor kunnen tussen nu en 2025 4,7 miljoen kinderen behoeft worden voor ondervoeding.

De EU en haar lidstaten hebben met partners gewerkt aan de aanpak van allerlei vormen van honger. Dit deden ze deels door het stimuleren van duurzame en veerkrachtige landbouw, wat een sterke stimulans voor groei, werkgelegenheid en armoedebestrijding kan zijn. In 2018 heeft de EU 140 miljoen EUR gemobiliseerd om duurzame landbouw te bevorderen.

Ruim 12 miljoen mensen die kampen met voedselonzeekerheid hebben EU-steun ontvangen (2018).
--

⁸ De resultaten zijn hoofdzakelijk vastgelegd volgens het EU-resultatenkader voor internationale samenwerking en ontwikkeling en verwijzen naar een selectie van door de EU gefinancierde interventies die in 2018 gaande of afgerond waren.

#3 Goede gezondheid en welzijn

Gezondere gemeenschappen zijn gelukkiger, productiever en welvarender.

Daarom stimuleren de EU en haar lidstaten gezondheid in al hun beleid en werken ze in alle sectoren aan de verbetering van de kwaliteit, dekking en betaalbaarheid van gezondheidszorg. Ook in 2018 heeft de EU de 2,6 miljard EUR bestemd voor gezondheidsmaatregelen betaald (2014-2020). De Commissie heeft 475 miljoen EUR toegezegd aan het Wereldfonds voor de bestrijding van aids, tuberculose en malaria voor de periode 2017-2020. In 2018 hebben de middelen bijgedragen aan 11,5 miljoen levensreddende hiv-behandelingen, de opsporing en behandeling van 5 miljoen tbc-gevallen, de distributie van 197 miljoen muskietennetten en de behandeling van 108 miljoen malariagevallen⁹. Verder heeft de Commissie de Wereldgezondheidsorganisatie voor de periode 2016-2018 een subsidie van 28 miljoen EUR verstrekt ten behoeve van het partnerschapsprogramma voor universele dekking van de gezondheidszorg, met als doel een betere donorcoördinatie en doeltreffendheid van de hulp en betere gezondheidsstelsels in 28 partnerlanden.

Bijna **64 miljoen** kinderen van een jaar oud werden dankzij EU-steun volledig gevaccineerd (2018).

#4 Kwaliteitsonderwijs

Onderwijs is cruciaal voor een onafhankelijk, gezond en duurzaam leven.

De EU en haar lidstaten zijn de grootste donoren van het wereldwijde partnerschap voor onderwijs, dat het aanbod van basisonderwijs in arme en door crises getroffen gebieden versterkt. Aan de bestaande toezegging van 375 miljoen EUR voor de periode 2014-2020 heeft de EU nog eens 100 miljoen EUR toegevoegd. In mei 2018 heeft de Commissie een mededeling uitgebracht over onderwijs in noodsituaties en aanhoudende crises. Daarin riep ze op tot een gezamenlijke aanpak van de verlening van humanitaire bijstand en ontwikkelingshulp¹⁰. Onderwijs in noodsituaties en het voornemen om niemand aan zijn lot over te laten, bleven politieke prioriteiten. De EU heeft in 2018 haar begroting voor onderwijs in noodsituaties verhoogd tot 8 % van de humanitaire bijstand (meer dan 90 miljoen EUR).

De EU blijft partnerlanden helpen het onderwijs en de kansen op de arbeidsmarkt voor individuen te stimuleren via Erasmus+. Tussen 2015 en 2017 hebben ruim 120 000 studenten uit het hoger onderwijs en van de universiteit in het kader van Erasmus+ tussen Europa en partnerlanden heen en weer gereisd. In 2018 is in het Oostelijk Partnerschap de eerste Europese school opgericht in Tbilisi als onderdeel van bredere inspanningen om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van jonge mensen in het Europese nabuurschap.

Ruim **10 miljoen** kinderen konden dankzij EU-steun naar school (2018).

#5 Gendergelijkheid

Vrouwen en meisjes blijven in alle delen van de wereld slachtoffer van discriminatie en geweld.

⁹ https://www.theglobalfund.org/media/7741/corporate_2018resultsreport_report_en.pdf.

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1571749859145&uri=CELEX:52018DC0304>

In 2018 naderde de Commissie haar doel om tegen 2020 gendergelijkheid te bevorderen in 85 % van haar projecten. Resultaten zijn het Spotlight-initiatief van de EU en de VN voor het uitbannen van geweld tegen vrouwen en meisjes, met een begroting van 500 miljoen EUR (2017-2019), en acht nieuwe programma's ter bestrijding van gendergerelateerd geweld in Afrika (220 miljoen EUR). Via de Unie voor het Middellandse Zeegebied heeft de EU een systeem opgezet om de vooruitgang op het gebied van gendergelijkheid in het zuidelijke nabuurschap te monitoren.

Een verbetering van de gendergelijkheid zou de wereldeconomie tegen 2025 een impuls kunnen geven van 10,6 biljoen EUR¹¹. Om ervoor te zorgen dat alle burgers hun volledige potentieel kunnen benutten, ongeacht hun geslacht, heeft de EU nieuwe projecten ondersteund om werkgelegenheid voor vrouwen te stimuleren, vrouwelijke vluchtelingen te beschermen en vrouwen en meisjes in conflictregio's te ondersteunen. Acties vanuit drie partnerschapsinstrumenten hebben bovendien geholpen het engagement onder werkgevers voor gendergelijkheid te versterken. Nieuwe activiteiten in niet-EU-landen, ondersteund via het instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP), hebben verder de rol van vrouwen bij vredesinspanningen gestimuleerd.

500 miljoen EUR is gegaan naar het Spotlight-initiatief van de EU en de VN, gericht op de uitbanning van geweld tegen vrouwen en meisjes in alle delen van de wereld.

#6 Schoon water en sanitaire voorzieningen

Het schone water op aarde raakt op.

Door de bevolkingsgroei, industrialisatie en andere factoren neemt de druk op waterbronnen al decennialang toe.

De EU is de grootste donor van humanitaire hulp op het gebied van water, sanitaire voorzieningen en hygiëne. Jaarlijks maakt zij ongeveer 200 miljoen EUR vrij om de toegang tot veilig water tijdens humanitaire crises te verbeteren.

In de conclusies van 2018 van de Raad over waterdiplomatie werden de EU-instellingen en lidstaten opgeroepen deze kwestie prioriteit te geven. De EU reageerde door in infrastructuur voor de meest kwetsbaren te investeren, duurzaam watermanagement te bevorderen, watergebruikers bij de besluitvorming te betrekken en de uitwisseling van expertise te ondersteunen.

Met hulp van de EU kregen **723 000 mensen** toegang tot schoner water of betere sanitaire voorzieningen (2018).

#7 Betaalbare en schone energie

Energie speelt een hoofdrol bij de meeste van 's werelds grootste uitdagingen op het gebied van onder andere werkgelegenheid, veiligheid, klimaatverandering en voedselproductie.

In 2018 startten de Afrikaanse Unie en de EU een forum op hoog niveau inzake investeringen in duurzame energie om de sector te ontwikkelen. Met een bijdrage van 1,5 miljard EUR heeft de EU

¹¹ <https://www.mckinsey.com/featured-insights/employment-and-growth/how-advancing-womens-equality-can-add-12-trillion-to-global-growth>

haar steun aan het Afrikaans initiatief voor hernieuwbare energie (AREI) voortgezet. Het AREI wil tegen 2020 ten minste 10 gigawatt aan nieuwe en aanvullende hernieuwbare energiec capaciteit hebben gerealiseerd en tegen 2030 ten minste 300 gigawatt.

Energieveiligheid en -efficiëntie zijn prioriteiten gebleven voor het Oostelijk Partnerschap. In het kader van het EU4Energy-programma is 16,7 miljoen EUR toegezegd voor zijn duurzame investeringsklimaat- en waardeketenprogramma. In het kader van het initiatief op hoog niveau inzake energie-efficiëntie werden in de nabuurschaps- en uitbreidingslanden de hervormingen en investeringen op het gebied van energie-efficiëntie uitgebreid. Het EU-partnerschapsinstrument ondersteunde SDG #7 middels acties op het gebied van betaalbare en schone energie.

Ruim 16,8 miljoen mensen kregen dankzij EU-steun toegang tot elektriciteit (totaal in de periode 2014-2018).

#8 Waardig werk en economische groei

Kansen op waardig werk en duurzame economische groei zijn essentieel voor wereldwijde welvaart.

In 2018 heeft de EU 16,7 miljoen EUR toegezegd voor het programma inzake een duurzaam investeringsklimaat en duurzame waardeketens, waarmee financiële inclusie en een betere investeringsomgeving in de partnerlanden worden bevorderd. Nog eens 19,2 miljoen EUR ging naar betere arbeidsomstandigheden en milieunormen in de kledingindustrie.

In de Westelijke Balkan heeft de EU een nieuwe regionale actie vastgesteld, waarvoor 19,8 miljoen EUR wordt uitgetrokken om haar partners te helpen hun nieuwe economische hervormingsprogramma's uit te voeren, een concurrerende particuliere sector te ontwikkelen en een regionale economische ruimte op te richten.

In 2018 heeft de EU een "toolbox voor beroepsonderwijs- en -opleiding" gelanceerd om de banden tussen beroepsonderwijs en beroepsopleidingen en de particuliere sector in ontwikkelingslanden te versterken. Ook startte ze een initiatief ter bevordering van ondernemerschap en economische emancipatie van vrouwen.

Ruim 1,1 miljoen mensen kregen met hulp van de EU toegang tot financiële diensten (2018).
--

#9 Industrie, innovatie en infrastructuur

Nu meer dan de helft van de mensheid in steden woont, zijn openbaar vervoer, hernieuwbare energiebronnen en digitale technologieën belangrijker dan ooit.

De EU is middelen blijven toekennen voor multimodale transportcorridors (transitroutes die toegang bieden aan verschillende vervoersmiddelen en voetgangers). De EU heeft in 2018 ook 91 miljoen EUR bijgedragen aan de verbetering van vervoer op het platteland. Deze middelen hebben geholpen investeringen van 688 miljoen EUR aan te trekken voor onderlinge verbindingen in Afrika en betere vervoersverbindingen in plattelandsgebieden.

Het ACS-EU-partnerschap heeft ruim 350 onderzoekscentra, instellingen voor hoger onderwijs en innovatiepartners ondersteund. Voor de Westelijke Balkan is een connectiviteitspakket vastgesteld op basis waarvan de EU aan elf vervoersprojecten 190 miljoen EUR subsidies verstrekt, die via het investeringskader voor de Westelijke Balkan 1 miljard euro aan investeringen van internationale financiële partnerinstellingen kunnen genereren.

De EU heeft **200 miljoen EUR** gemobiliseerd om het gebruik van digitale technologieën te vergroten (2018).

#10 Minder ongelijkheid

Wereldwijd neemt de armoede af, maar er bestaan nog altijd grote ongelijkheden, waaronder loonkloven en ongelijke toegang tot voorzieningen.

In veel landen blijft de inkomensongelijkheid groot, in het bijzonder in ontwikkelingslanden. De landen met de ergste inkomensongelijkheid volgens de Gini-index liggen in Latijns-Amerika en Sub-Saharaans Afrika. De inspanningen waren gericht op het verminderen van inkomensongelijkheid, het verhogen van de uitvoer tegen nultarief uit de minst ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden en het bijstaan van de minst ontwikkelde landen en kleine insulaire ontwikkelingslanden. De vooruitgang zal echter moeten versnellen om de groeiende ongelijkheden in en tussen landen¹² aan te kunnen pakken.

In 2018 is de EU met partnerlanden blijven werken aan maatregelen om ongelijkheid in elke vorm aan te pakken. De nadruk lag onder meer op verbetering van stelsels voor sociale bescherming, ondersteuning van de universele toegang tot overheidsdiensten, antidiscriminatiebeleid en progressieve fiscale hervormingen. Zo werden eind 2018 via het EU-trustfonds voor Afrika in de Hoorn van Afrika, het Tsjaadmeer, Noord-Afrika en de Sahel 187 projecten (ter waarde van 3,6 miljard EUR) goedgekeurd ter verbetering van het migratiebeheer en de sociaaleconomische ontwikkeling.

Ruim 1 miljoen mensen hebben dankzij EU-steun beroepsonderwijs of een vakopleiding gevolgd (2013-2018).

#11 Duurzame steden en gemeenschappen

Steden genereren 80 % van het wereldwijde bruto binnenlands product en 70 % van de koolstofuitstoot.

Deze doelstelling richt zich bijvoorbeeld op duurzame en betaalbare huisvesting en vervoer, het verminderen van de milieu-impact van steden en het verbinden van steden met plattelandsgebieden.

Het participatieprogramma voor de verbetering van sloppenwijken is een gezamenlijk initiatief van de EU, de ACS-landen en VN-Habitat. Het programma, dat 160 steden omvat, zal 2 miljoen levens helpen verbeteren. In Tunesië hebben de EU en haar partners via drie opeenvolgende programma's geholpen 180 informele stadswijken te verbeteren. De Commissie is ook medeoprichter van het

¹² <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg10>

wereldwijde Burgemeestersconvenant, dat volgens voorspellingen voor 2030 de jaarlijkse CO₂-uitstoot met 1,3 miljard ton zal verminderen.

In een verslag uit 2018 benadrukte de Commissie de noodzaak om aandacht te schenken aan de problemen en kansen van verstedelijking. Ze riep daarbij ook op tot het indienen van voorstellen om ongeveer twintig interstedelijke partnerschappen voor duurzame verstedelijking in partnerlanden te ondersteunen. Verder zal het internationale stedelijke samenwerkingsprogramma van de EU de klimaat- en stadsdiplomatie versterken als onderdeel van de Stedenagenda en de Overeenkomst van Parijs.

91 landen werken dankzij EU-steun aan klimaatveranderings- of rampstrategieën of hebben deze ingevoerd (2018).

#12 Duurzame consumptie en productie

Burgers willen weten of de goederen en diensten die ze aanschaffen op verantwoorde wijze zijn geproduceerd.

In het kader van haar samenwerking met het bedrijfsleven steunt de EU maatregelen van derde landen inzake duurzame consumptiepraktijken en de circulaire economie en stimuleert ze maatregelen in de particuliere sector. De EU-steun bestrijkt veel sectoren en waardeketens, zoals textiel, mineralen, landbouwgrondstoffen, afval en toerisme.

De bevordering van duurzame consumptie is ingebed in alle relevante financieringsinstrumenten van de EU voor extern optreden. Met steun van de EU hebben in 2018 6 500 kleine, middelgrote en micro-ondernemingen duurzame consumptie- en productiepraktijken toegepast. Tot die steun hoort ook het financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking, waarmee initiatieven worden gefinancierd zoals Switch to green, het Europees Ontwikkelingsfonds, het partnerschapsinstrument en het IcSP.

Ruim **150 “green business”-projecten**, ter waarde van 250 miljoen EUR, worden sinds 2008 gefinancierd in het kader van de regionale Switch to green-projecten in Azië, Afrika en het Middellandse Zeegebied. Deze projecten dragen bij tot verbetering van de praktijken in ongeveer 90 000 kmo's en zorgen voor 350 000 banen.

#13 Klimaatactie

Klimaatverandering is een kenmerkend probleem van onze tijd.

De EU heeft toegezegd in de periode 2014-2020 20 % van haar begroting toe te wijzen aan de ondersteuning van maatregelen die relevant zijn voor het klimaat. Deze doelstelling geldt ook voor haar externe optreden. In dit geval heeft de EU haar partnerlanden in ontwikkeling geholpen te voldoen aan hun verplichtingen uit hoofde van de Overeenkomst van Parijs door zich te richten op de beperking van en de aanpassing aan de klimaatverandering.

De EU heeft klimaatveranderingskwesties systematisch geïntegreerd in de verschillende sectoren van haar samenwerkingsportefeuille. Ongeveer 55 % van de EU-bijdragen aan klimaatactie gedurende de

periode 2014-2017 vloeide voort uit de integratie van klimaatactie in haar beleid op het gebied van landbouw, voedselveiligheid en energie.

In de landen van het oostelijke nabuurschap is in het kader van het EU4Climate-programma verdere steun verleend aan de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van het klimaatgerelateerde beleid van die landen, het helpen terugdringen van de uitstoot, het verbeteren van de klimaatbestendigheid en de naleving van de Overeenkomst van Parijs. Het Green Climate Fund, dat is opgericht binnen de kaders van het UNFCCC (het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering) en zich richt op het bijstaan van ontwikkelingslanden bij inspanningen ter beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering, had tot augustus 2019 111 projecten uitgevoerd en 310 miljoen begunstigden bereikt.

18,4 miljoen ton broeikasgasemissie is dankzij EU-steun vermeden (totaal in de periode 2014-2018).

#14 Leven onder water

Menselijke activiteiten en hun invloed op de snelheid van de klimaatverandering leiden tot verlies van biodiversiteit, verstoring van weerspatronen en stijging van de zeespiegel.

De EU heeft in 2018 10 miljoen EUR toegezegd aan de Zuidoost-Aziatische Koraaldriehoek. De projecten zullen het ecosysteembeheer en de aanpassing aan klimaatverandering steunen, alsook de uitbreiding, het beheer en de versterking van het netwerk van beschermde mariene zones en kleinschalige duurzame visserij. Een nieuw steunprogramma met de ACS-landen ter waarde van 35 miljoen EUR is gericht op de bescherming en het beheer van biodiversiteit in ontwikkelingslanden. 17 miljoen EUR zal worden uitgetrokken om landen in het gebied van de Stille Oceaan te helpen om afvalbeheerprogramma's op te zetten en uitdagingen op het gebied van gezondheid, zwerfvuul op zee en biodiversiteit aan te pakken. In het Middellandse Zeegebied werd het GreenMed III-programma (48 miljoen EUR) vastgesteld. Dit stimuleert zowel hulpbronnenefficiëntie, duurzame consumptie en -productie als opruimingsoperaties.

2 700 km² mariene zones werden met behulp van EU-initiatieven beschermd (2018).

#15 Leven op land

Een alarmerend verlies aan biodiversiteit, in combinatie met de ernstige verslechtering van terrestrische ecosystemen, heeft grote consequenties voor de mensheid¹³.

In 2018 is de EU alles in het werk blijven stellen om haar toezeggingen op het gebied van duurzaam beheer en gebruik van natuurlijke hulpbronnen na te komen. In het kader van het actieplan voor wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw heeft de EU 24 landen geholpen duurzaam bosbouwbeheer te verbeteren, rechtsstelsels te versterken, nationale en lokale capaciteit op te bouwen, maatschappelijke organisaties (in het bijzonder organisaties die inheemse bevolkingsgroepen beschermen) te versterken en naleving van nationale regelgeving door de particuliere sector te stimuleren. De EU heeft 43,5 miljoen EUR toegezegd voor de aanpak van criminaliteit met

¹³ Rapport van het intergouvernementeel platform voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten, 2018.

betrekking tot bossen en wilde dieren en planten, en is blijven werken aan de bescherming van de biodiversiteit.

Bijna 7 miljoen hectare aan ecosystemen werd beschermd dankzij EU-initiatieven (2018).

#16 Vrede, rechtvaardigheid en sterke instellingen

Vrede, rechtvaardigheid en sterke instellingen zijn essentieel voor het waarborgen van mensenrechten en veiligheid, zowel binnen de EU als daarbuiten.

In 2018 heeft de EU een aanvang gemaakt met verschillende hervormingen om de beginselen van behoorlijk bestuur, democratie, de rechtsstaat en mensenrechten in de oostelijke en zuidelijke nabuurschapslanden hoog te houden. In de Westelijke Balkan werden maatregelen voorgesteld om de onafhankelijkheid en efficiëntie van het gerecht te versterken en instellingen in staat te stellen bij te dragen aan maatschappelijke verandering en regionale samenwerking te stimuleren.

De EU rust lokale autoriteiten toe als partners op het gebied van behoorlijk bestuur en ontwikkeling, waarbij het gaat om democratische participatie, bevordering van mensenrechten, deelname van vrouwen en jongeren aan het openbare leven en verantwoordingsplicht op meerdere niveaus. Met een begroting van 334,86 miljoen EUR in 2018 stelt het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid de EU in staat een voortrekkersrol te vervullen bij vredeshandhavingsoperaties, conflictpreventie en het versterken van de internationale veiligheid. Het is een integraal deel van haar uitgebreide benadering van crisisbeheersing.

De uitvoering van het strategisch kader voor de hervorming van de veiligheidssector uit 2016 is in derde landen voortgezet. De EU heeft de banden tussen de hervormingsinspanningen van de overheid en inclusieve en effectieve juridische en beleidsvormingsprocessen versterkt en het “geïntegreerde diagnosekader voor de decentralisering” in vijf landen bij wijze van proef toegepast. Het kader zal de basis vormen voor een stappenplan op nationaal niveau voor lokale autoriteiten.

Via het IcSP worden activiteiten gefinancierd op het gebied van crisisrespons, conflictpreventie, vredesopbouw en crisisparaatheid. Het is gericht op wereldwijde, regionale en opkomende dreigingen. De IcSP-activiteiten in partnerlanden overal ter wereld werden voortgezet, in conflictgebieden, in post-conflictgebieden en in opkomende crisissituaties.

42 000 slachtoffers van mensenrechtenschendingen werden met EU-steun bijgestaan (2018).
--

#17 Partnerschappen voor duurzameontwikkelingsdoelstellingen

De EU en haar partners werken gezamenlijk aan het behalen van de SDG's.

Hiervoor zijn samenwerkingsverbanden nodig tussen overheden (op alle niveaus), de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld. Zonder betrokkenheid van lokale autoriteiten zal 60 % van de 169 SDG's niet worden verwezenlijkt. In lijn met alle mondiale agenda's, van de beginselen van Busan tot de actieagenda van Addis Abeba en de Overeenkomst van Parijs, erkent de Commissie het belang van partnerschappen met lokale autoriteiten.

Doel 17 richt zich op de versterking van deze partnerschappen. In 2018 hebben de EU en de VN hun partnerschap op het gebied van ontwikkelingshulp hernieuwd. De Commissie bleef partnerschappen op maat voor effectieve ontwikkelingssamenwerking ontwikkelen. Verder zijn de EU en de ACS-landen begonnen met de planning van hun samenwerking na 2020. Ze willen hierover eind 2019 overeenstemming hebben bereikt.

Het Spotlight-initiatief biedt ondersteuning bij het versterken van lokale organisaties die een einde willen maken aan gendergerelateerd geweld. De EU heeft ook gestreefd naar een betere samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie, die de sociaaleconomische ontwikkeling zal bevorderen en het externe beleid van de EU zal ondersteunen. In 2018 hebben grote partnerregio's in ontwikkeling ongeveer 225 keer¹⁴ deelgenomen aan gezamenlijke projecten van Horizon 2020, gesteund door een EU-bijdrage van 33 miljoen EUR.

98 landen ontvingen in 2018 hulp van de EU bij het mobiliseren van inkomsten, het versterken van het beheer van overheidsfinanciën en het verbeteren van de begrotingstransparantie.
--

¹⁴ De cijfers hebben betrekking op Afrika, Midden en Latijns-Amerika en de Associatie van Zuidoost-Aziatische staten (ASEAN).